

LA CASA DEL PONT DE FERRO

María Luisa Román

Programa de Festes de Monòver 2006,

Ajuntament de Monòver, 2006, pàg. 63-64

M'ha paregut interessant donar a conèixer l'experiència que he tingut últimament. He anat recollint la transformació que va sofrir la zona que en el seu dia ocuparà l'AVE, és a dir el Tren d'Alta Velocitat. En este cas concret el seu pas per [la Casa del pont de Ferro o del Blanquito](#), que és com s'anomenava l'última família que la va habitar.

Dita casa s'alçava solitària [en una muntanyeta](#) des d'on es divisava el pont Sambo, per on passa el tren Madrid-Alacant, i tot el llit del Vinalopó des d'on podem apreciar tota la ciutat d'Elda. El camí de la Torrecilla, per tots conegut, acabava en esta casa i d'allí es baixava per una senda fins a la Rambla. Quan anàvem a banyar-nos a la Rafa antigament o d'excursió al castell de Santa Maria Magdalena a peu, passàvem per allí.

L'última família que allí va viure va ser [José Cerdà Mondéjar, conegut pel malnom de Blanquito \(1895-1978\) i Adelina Navarro López \(1900-1986\)](#) i els seus fill Pepe i [Juan](#). He pogut aconseguir el testimoni de Juan que m'ha contat el que ell ha pogut recordar d'aquella època.

DOLORES CORTÉS

La casa va pertànyer a [Dolores Cortés i Antón \(1948-1912\)](#), primera tiple del Teatro de la Zarzuela de Madrid i professora honor de l'Escuela Nacional de Música y Declamación, primer premi de Canto.

Dolores Cortés va venir a viure a Monòver després d'enviduar de Felipe Pedral, per tal motiu va abandonar la seua importantíssima carrera de cantant en ple èxit i va venir a viure a Monòver als 36 anys fins a la seua mort en 1912. La seua estanda va durar 28 anys, va viure al carrer Major, en el cantó Racó de Codecido. Tenia dos nebodes

Esperanza i Enriqueta, esta darrera casada amb el tinent coronel Carnicero.

Després de viure a Monòver 6 anys va comprar a Teresa Antón Alberola, que la va heretar del seu marit José Ramón Verdú Verdú, la casa del carrer Major junt a la casa de camp i sis xiquetes finques més.

Dolores en el seu testament va deixar l'usdefruit a la seua neboda Esperanza Molina Parra, a la mort de la qual, el 6 de febrer de 1944, va passar a l'asil.

Pepe i Adelina junta amb el seus fills, Pepe de cinc anys i Juan de quatre, van llogar la casa el 1931 a Esperança. Juan diu que de tant en tant s'acostava allí una senyora, de vegades dos, i conservaven algunes estances de la casa que romanien tancades amb un cadenat. Pepe sabia la combinació per a obrir-lo, però mai el va obrir pel seu compte. La finca tenia dret a reg, de la séquia que ve de Villena a Novelda i la que corre junt a esta que naix prop del xalet de Molera. Esta última séquia corre descoberta en l'actualitat, però la de Villena va coberta. Totes les comoditats que tenia la casa eren les següents: l'aljub per a beure i guisar, el cresol per a enllumenar-se, a escurar i rentar la roba s'havia de baixar a la séquia i a la rambla.

LES RENTADORES DE LLANA

En aquella època en totes les cases usaven el matalàs de llana, el Flex encara no s'havia inventat. En l'època d'esquilar el ramat la gent comprava la llana i hi havia dones que es dedicaven a rentar-la. Això ho feien en la rambla perquè l'aigua corria i es netejava millor. Era un treball molt interessant, així com també pesat: primer anaven les dones amb una aixadeta on elles sabien que havia una terra que s'anomenava terra blanca, és una terra molt suau que no té cap pedra i segons sembla elimina el greix. Agarraven la terra i la carregaven en un cabàs de barcella. Després posaven la llana junt amb la terra a remulla perquè soltara la "suarda", a continuació anaven clavant part de la llana en un sedàs dins de l'aigua i l'obrien i a pessics i li arrancaven les "*busquetes*" de brossa que tenia pegades. Al final la llana pareixia cotó-en-rama.

La casa que ens ocupa pillava al pas a estes dones que anaven a la rambla. Una d'elles era família d'Adelina i per no venir-se'n al poble carregades d'utensilis els deixaven en casa d'Adelina i els arreplegaven al dia següent. El treball d'estes dones era molt dur. Juan recorda una anècdota de quan ell era jovenet i diu que no l'oblidarà mai. Un dia que pujaven les rentadores de la rambla venien dos d'elles agarrant el sac ple de llana banyada cada una d'una punta. Venia xorrent d'aigua encara. Estava la parella de la Guàrdia Civil en la casa, i un d'ells va preguntar: "¿Qué llevan ahí?", una d'elles va contestar: "Lana", i sense més li pegar una galtada que li va exir sang de la boca. Ningú no va dir res. Açò va ocórrer en temps de l'estraperlo. Eren temps molt roïns.

LES PERTINENCES

Un dia van venir les ames a dur-se les seues pertinences. Adelina contava que hi havia coses de valor, coberts de plata, un dormitori, quadres i vaixelles. Li van regalar un [quadre](#), un canapé i algunes coses, el més important va ser un quadre gran que en moure'l es va trencar una punta i no van voler portar-se'l. La casa va passar a mans de l'asil de Monòver i Pepe pagava el lloguer a les monges, i mentres que la finca va pertànyer a l'asil, la família va mantindre bones relacions amb les monges. Pepe es llevava el fem que sacaven en l'asil dels animalets que criaven i ell sempre es llevava de tot allò que collia. Juan em va contar: «Un dia me va dir la mongeta: *Juan, ¿has tomado la Comunió?* i jo li vaig dir que no. Recorde que me van fer un traquet i unes espardenyetes amb els calcetinets blanquets. Un diumenge vaig prendre la Comunió allí en l'asil i van fer refresc i tot.» En guerra li cobrava l'Ajuntament. Després d'este període va passar altra vegada a mans de les monges. Per mediació d'un cura de Novelda la finca la van vendre a la Companyia de Regants de Novelda per vint mil pessetes, però en tant que Pepe i Adelina visqueren, no podien despatxar-los d'allí. La casa es va tancar definitivament el 1971, moment en què Pepe i Adelina estaven ja molt majors i se'n van venir a Monòver.

Juan i Anita, quan es van casar, es van quedar a viure allí i van posar el seu dormitori en la cambra que les ames van desallotjar. Allí va nàixer la seua primera filla Ana Mari. Anita em va ensenyar amb molt de gust el quadre que ella conserva perquè diu que li agradava molt. Ella es va preocupar de restaurar-lo i el té penjat a sa casa en un lloc preferent.

Totes les coses materials en esta vida s'acaben. [La casa del Pont de Ferro ja està](#)

[soterrada](#), però jo personalment li done molt valor al fet que en Monòver es conserve un xiquet record de tan prestigiosa cantant. Espere que el lector compartisca la meua opinió.

Agraïments: a Juan i Anita per la seua amabilitat, a Concha Martínez Sánchez, Luisa Alvillar, María Picó Román, Remedios Jover Sanchiz, Lola Guill Albert, Vedasto Esteve Bernabé i en especial a Elia Gran Vidal.

Fonts Bibliogràfiques:

- "Dolores Cortés" de José Rico de Estasen, *Revista de Festes de Monòver* de 1977.
- "Dolores Cortés" de José María Román Amat, *Diccionario Ilustrado de Monòvar*.

[Galeria de fotos de "La casa del pont de Ferro"](#).